

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „La originea unor însemnate orientări în politica externă a Moldovei s-a aflat cucerirea Chilie în 1465 [...]. Se demonstrează, încă odată, covârșitoarea însemnătate a controlului gurilor Dunării în determinarea politicii externe nu numai a Moldovei și a Țării Românești, dar și a marilor puteri [...] pentru care marele fluviu însemna, în egală măsură, o axă strategică și una comercială.

Cucerirea Chilie în 1465 a adus Moldova în conflict cu Ungaria - ceea ce a determinat strângerea relațiilor moldo-polone [...]. Matei Corvin a reacționat la cucerirea Chilie prin organizarea unei campanii de anvergură împotriva lui Ștefan [cel Mare], având un obiectiv și mai ambițios decât restaurarea controlului asupra cetății danubiene: înlăturarea lui Ștefan [cel Mare] și înscăunarea lui Petru Aron, ceea ce implica readucerea Moldovei sub autoritatea efectivă a coroanei ungare. Oastea lui Matei Corvin a înaintat până la Baia, unde, în [...] 1467, a fost atacată de Ștefan [cel Mare]. Complotul boierilor, ostili politicii de întărire a puterii domnești, l-a lipsit pe Ștefan [cel Mare] de victoria zdrobitoare pe care o aștepta. Matei Corvin [...] a fost constrâns să se retragă, abandonând definitiv intenția de a restabili controlul asupra Moldovei.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

B. „[...] Ștefan [cel Mare] a încercat să-și recupereze cetățile, cu concursul Poloniei, grav amenințată în perspectivă de instalarea turcilor în nordul bazinului pontic. Pentru a obține concursul polon, Ștefan a depus la Colomeea omagiul vasalic regelui Cazimir [...]. Cum Polonia a încheiat câțiva ani mai târziu pacea cu turcii, Ștefan a fost silit să-i urmeze exemplu [...] restabilind la rândul său pacea cu Poarta Otomană și reluând plata tributului. [...]

Devenit rege al Poloniei în 1492, Ioan Albert a început [...] febrile pregătiri diplomatice și militare în vederea unei expediții de înlăturare a turcilor de la Chilia și Cetatea Albă. Dar programul regelui polon prevedea, ca etapă premergătoare acțiunii antiotomane, instaurarea controlului polon direct asupra Moldovei prin înlăturarea lui Ștefan [cel Mare], întrucât din 1489 revenise la alianța cu Ungaria, obținând [...] cetățile transilvane Ciceul și Cetatea de Baltă [...]. Marea expediție polonă din 1497, al cărei țel oficial proclamat era recuperarea Chilie și Cetății Albe, și-a trădat obiectivul real de îndată ce trupele polone [...] au intrat pe teritoriul Moldovei îndreptându-se spre Suceava. Dar rezistența prelungită a cetății și primejdia intervenției în luptă a altor forțe, îndeosebi a Ungariei, l-au silit [...] pe regele polon să ridice asediul și să înceapă retragerea. Pe drumul de înapoiere, la Codrii Cosminului, o mare parte a trupelor polone a fost surprinsă și nimicită de oastea lui Ștefan [cel Mare].”

(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o cetate din Transilvania, precizată în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la „marile puteri”. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul român și statul medieval condus de către acesta, la care se referă atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnitorul român cucerește Chilia. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni care au contribuit la formarea statului medieval românesc din Estul Carpaților desfășurate în secolul al XIV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale atestate în spațiul românesc, în secolele al IX-lea-al X-lea și cele din secolul al XIII-lea. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Persoana cea mai importantă de la conducerea Țărilor Române era domnitorul. Puterea sa politică, administrativă și judecătorească era aproape absolută, iar cuvântul său în politica fiscală și economică aproape decisiv. Controla toate pârgurile administrației centrale și provinciale, iar personalul său era direct sau indirect răspunzător față de el. Domnitorul era judecătorul suprem, care audia pricini de orice fel, fie că erau civile sau penale, laice sau ecleziastice, și servea drept curte supremă de apel. Putea să dea sentințe mai aspre sau mai blânde decât cele prevăzute de lege și putea grația sau comuta pedepse după cum dorea. [...]

Puține limitări constituționale împiedicau exercitarea acestor prerogative ale domniei. [...] Cea mai importantă limitare venea din [...] Imperiul Otoman. Dreptul asumat de către sultan de a selecta și a mazili domnitorul era probabil cea mai formidabilă și unica stavilă în calea autorității domnești. Sultanul îl trata pe domnitor ca pe un dregător otoman, iar în ierarhia dregătorească otomană, el se afla sub vizirii importanți. Totuși, grecii din Fanar râvneau la tronul Țărilor Române ca o încununare a carierei lor publice, chiar dacă modul în care își realizau ambițiile impunea constrângeri severe în privința libertății lor de acțiune. Pentru a-și păstra funcția, erau nevoiți să intre în grațiile unei armate de dregători otomani. Împrumuturile și diversele favoruri primite de către domnitori îi obligau să [...] adopte măsuri fiscale adesea contrare intereselor lor, ca să nu mai vorbim de bunăstarea țării în care veniseră pentru a o conduce. În orice caz, domnitorii puteau fi maziliți oricând de către sultan, în ciuda limitelor prevăzute de tratatele impuse [otomanilor] de Rusia. În 1786, de pildă, domnitorul Țării Românești, Mihai Șuțu, și domnitorul Moldovei, Alexandru Mavrocordat, au fost maziliți peste noapte, fiind suspecți de lipsă de loialitate.”

(K. Hitchins, *România, 1774 - 1866*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți marea putere implicată în acțiuni diplomatice cu Imperiul Otoman, precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele din sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați instituția politică centrală și o atribuție a reprezentantului ei în domeniul administrației, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la prerogativele din domeniul juridic. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la consecințele implicării Imperiului Otoman în organizarea politică a Țărilor Române, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia un proiect politic elaborat în deceniul șase al secolului al XIX-lea a contribuit la constituirea statului modern român. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre Europa și România în a doua jumătate a secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unei ideologii din Europa Occidentală din a doua jumătate a secolului al XX-lea și menționarea a două caracteristici ale acesteia;
- prezentarea unei asemănări între prevederile Constituției României adoptată în 1952 și cele ale Constituției din 1965;
- menționarea a două practici politice utilizate în România, în perioada 1971-1988;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice din România, în perioada 1990-2000 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.